

Posudek vedoucího diplomové práce

Monika Věříšová, ***O matematickém vzdělávání na 2. stupni základní školy
v letech 1945 až 1990***

Monika Věříšová se ve své práci věnuje výuce matematiky na dnešními slovy druhém stupni základní školy mezi léty 1945 a 1990. V úvodní kapitole shrnuje vývoj školského systému ve druhé polovině 20. století, zmiňuje situaci od konce druhé světové války do roku 1948, popisuje zavedení jednotné školy a organizaci vzdělávání v 50. a 60. letech a ukazuje na vývoj délky povinné školní docházky až do roku 1989.

Následně obrací pozornost na osnovy výuky matematiky a na učebnice. Charakterizuje je pro jednotlivá období, zmiňuje jejich tvůrce a další historické souvislosti. Pro vystižení proměn v přístupu k výuce matematiky rozebírá pojetí tematických celků zlomky, funkce a Pythagorova věta. Text uzavírá vybranými zajímavostmi z daných historických učebnic.

Diplomantka nastudovala poměrně značné množství dobových materiálů, učebnic, osnov, kapitol v monografiích a časopiseckých příspěvků. Na zdroje se v textu odkazovala. Psala jej srozumitelně a formátovala odpovídajícím způsobem s použitím mnoha ilustrací. Vytvořila studii mající zejména faktografický charakter, všímala si přitom souvislostí mezi matematickým vzděláváním a společenskou situací v daném období.

Myslím si, že by bylo možné hlouběji uvažovat o pojetí výuky matematiky v jednotlivých etapách. Autorka si všímá propojování určitých tematických celků v učebnicích nebo aplikačních úloh, tedy užití jisté problematiky v realitě všedního dne. Avšak domnívám se, že by bylo možné polemizovat o míře porozumění matematice dětmi, které podle historických učebnic studovaly, nebo hledat, jak učební texty vedly k samostatnému objevování matematických pojmů a tvrzení, k dovednosti řešit úlohy a být schopen pro ně efektivně volit dobré strategie. Musím však přiznat, že naplnění těchto vizí by bylo pravděpodobně předmětem rozsáhlejší studie.

Historie vyučování matematiky po druhé světové válce je zatím pouze částečně prostudovanou oblastí. Pokud by Monika Věříšová měla zájem pokračovat v tvorbě v tomto oboru, mohla by na základě své diplomové práce k němu v mnohém přispět. Myslím si, že by bylo podnětné konzultovat dané s Helenou Durnovou z Masarykovy univerzity v Brně, která od roku 2022 řeší standardní projekt Grantové agentury České republiky s názvem Zahraniční vlivy na vzdělávání v matematice v Československu v období studené války.

Předložený text považuji za adekvátní vzhledem k požadavkům kladeným na závěrečnou práci v oboru učitelství matematiky. Dovoluji si jej doporučit k obhajobě.

V Hradci Králové dne 20. ledna 2022

Lukáš Vízek

